

Arqueologia de jardí

Albert Forns va guanyar el primer premi de novel·la en català convocat per Anagrama
ANDREU PUIG

JAMBALAIÀ
Albert Forns
Premi Anagrama Editorial: Anagrama Barcelona, 2016
Pàgines: 303
Preu: 19,90 euros

Tant és la proporció autobiogràfica d'una novel·la si l'obra és bona, si el que se'ns narra té un interès, poc o molt, universal, si el que és rellevant és el fet i com se'ns explica i no que li hagi passat a l'autor. Que Philip Roth parli d'ell o no, poc importa. Importa que Roth, partint d'una anècdota, sigui capaç de, en la majoria dels casos, reverberar-la fins a convertir-la en un forat negre, en sentit astronòmic, que xucla el lector.

Albert Forns (Granollers, 1982) guanyador amb *Jambalaia* (un plat a base d'arròs de la cuina cajun) del primer premi convocat per Anagrama de novel·la en català, parla d'ell, o amb això hi juga. Seria cruel comparar-lo amb Roth, la de Forns és tot just la segona novel·la i es nota i en fa bandera a l'obra, a més és jove i cal donar-li temps, però no aconsegueix allunyar-nos gaire del seu melic i, quan ho fa, és amb referents que s'apropia, cosa ben lícita, tot sigui dit.

Forns té una manera de narrar espavilada, es mou bé entre els límits de la correcció, de la modernor estilística, del joc moderat. Té una mirada aparentment innocent, humorística però que pot ser força autocrítica. Dialoga bé (només pateix d'un cert excés de signes d'admiració) i descriu amb solvència. Es fa de bon llegir,

t'empasses *Jambalaia* sense excessius problemes. Bon senyal. Això Forns ja ho té, doncs, i no és cosa fàcil.

"Jo m'imaginava que escriure era construir, aixecar alguna cosa, l'escriptura com a arquitectura. Però ara m'adono que m'he fet un tip d'excavar, que almenys per a mi escriure s'acosta a l'arqueologia", llegim en veu del protagonista, i aquí hi pot haver un dels problemes de la novel·la, que quan l'arqueologia la fem al jardí de casa no és arqueologia, és fer forats a terra. Per sortir de les seves circumstàncies el que fa, com altres escriptors i no és una tècnica que sempre funcioni, és buscar el

recolzament en cites d'altres autors i llibres (la llista als agraïments sembla un innecessari certificat d'intel·lectualitat) o les cerques a internet sobre temes diversos. Insisteixo, lícit, però cadascú té la seva curiositat i coincidir pot ser complicat. D'acord, tampoc no és problema de l'autor, ell explica el que vol de la millor manera que sap, com ha de ser, i si agrada, bé, i si no, també.

És lògic que les contraportades facin d'altaveu del contingut i és habitual que inflin les virtuts, per això a vegades és aconsellable llegir-les un cop enllestida la lectura de la novel·la en qüestió. Aquesta no menteix, perquè la llarga llista d'elements citats hi són, però en cuina, incloure molts ingredients i moltes elaboracions no garanteixen un bon plat. En literatura passa el mateix. Hi llegim: "Novel·la sobre la síndrome de la segona novel·la". I la columna vertebral és això: un autor que ens parla de les seves circumstàncies

mentre fa una estada per iniciar la seva segona novel·la en una residència per a autors en una petita localitat de l'est dels Estats Units. Per això Forns descriu el primer Sant Jordi del seu personatge, temes sobre les agents literàries i els molts dubtes i mandres i sobretot pors de com afrontar la segona novel·la. Ho fa sense aportar res de nou. Potser per a ell sí i per això ho explica, com la dona que té un primer fill i sent la necessitat imperiosa de narrar l'experiència com si mai abans ningú hagués parit ni ho hagués explicat. Una obra amena però més intranscendent del que aparentment intenta oferir l'autor. *

NOVEL·LA XAVIER COROMINA

Marina Espasa (Barcelona, 1973), periodista, jurat del darrer premi Documenta, professora a l'Escola d'Espectura de l'Ateneu, crítica literària de l'*Ara* i tot just encarregada per l'Institut de Cultura de la nova oficina de Barcelona com a Ciutat Literària de la Unesco, pocs dies després de treure aquesta novel·la feta amb el suport econòmic del Departament de Cultura i acabada a la residència becada per a escriptors de Ledig House, a la vora del riu de Nova York, va publicar, al mateix diari on treballen totes dues, una ressenya crítica del recull d'històries *Tot això ho faig perquè tinc molta por*, d'Empar Moliner, on avivava, prèvia resposta via Twitter de l'autora ressenyada, el debat sobre la compatibilitat de l'escriptura i la crítica literària.

'Heil, hipster!'

El gran bucle (com sembla que havia de titular-se *El dia del cérvol*) o rínxol, que en diríem si la moda fos anar contracorrent, no va acabar de girar fi i el debat va quedar en uns quants comentaris a la plataforma dels 140 caràcters i poca cosa més. I això que és tan interessant i modern com tot allò que no passa de moda i augurava una promoció assequible. Això no obstant, vist el seu nou càrrec, el moviment li ha resultat prou profitós; semblantment als resultats finals de l'aventura circular de Minerva, la narradora protagonista de la novel·la.

Per acabar de situar el punt de vista des del qual em sembla que el lector pot arribar a gaudir del text, convé tenir present allò que Joaquim Armengol en deia en la ressenya *Les banyes trencades del cérvol* publicada en el mateix diari de les dues autores: "Calma una mica que en temps tan convulsos, mediocres i vulgars com els nostres encara es puguin llegir algunes novetats literàries en un català ben escrit, abans no fem la cluaina definitiva." S'em permetrà la cita, perquè la subscripció del tot, la desgràcia que anuncia. Com l'obra. Vegem-ho.

Sense voler-ne fer un *spoiler* (no pas per res, perquè l'estratègia que el terme anglès amaga, més aviat sóc partidari de dinamitar-la), direm que *El dia del cérvol* va d'una noia que fa una tesi doctoral sobre el temps

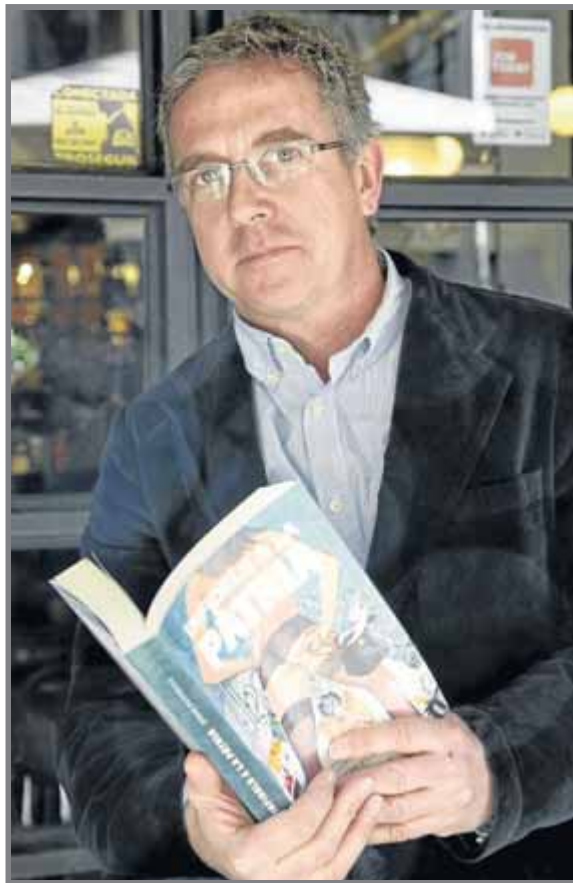

Marina Es

'Animus iocandi'

Infidels a la pàtria, de voluntat humorística, es pot definir pel que no és i, també, pel que sí que és. Tot i que la protagonitzen polítics, no és una comèdia sobre política. Tot que hi ha embolics, no és una comèdia d'embolics. Tot i que s'hi esmenten fets d'una realitat actual, la catalana, no és una comèdia sobre l'actualitat de Catalunya. Tampoc no entraria amb comoditat en els cànons de l'humor intel·lectual ni seria útil a l'hora de fer-se una idea de com funciona un diari. I possiblement tampoc no seria la pedra Rosetta que permetés entendre els mecanismes de la política. Des d'un altre punt de vista, com a novel·la eròtica, *Infidels a la pàtria* faria figa –en el sentit metafòric de l'expressió– i aquells i aquelles que ja no necessiten tutorials per executar les propostes acrobàtiques del Kamasutra no hi trobaran passatges que els obrin la porta a noves proeses fisicoamatòries.

Tot el que *Infidels a la pàtria* no és no juga pas a la seva contra perquè la novel·la amb què el periodista Jordi Panyella deixa de banda els llibres de reportatges –ni que sigui conjunturalment– té entitat pròpia. L'autor de *Fèlix Millet, el gran impostor* (2012) i de *Salvador Puig Antich, cas obert* (2014) canvia completament de registre en aquesta seva estrena en el món de la fic-

ció, que ja se sap que és menys estranya que la realitat. Per això, comptat i debatut, *Infidels a la pàtria* és, si fa no va, una revisitació de l'esquema clàssic dels contes en què cal la participació d'un príncep blau i una noia que ha de ser necessàriament una mica bleada per tal que tot acabi com ha d'acabar, amb un final feliç aparellat a l'ideari de Walt Disney, no pas al de les influències de la globalització concretada en la lliure circulació de les persones provinents d'una part determinada de l'Àsia.

I si bé és cert que Panyella ha escrit un conte, també ho és que ha posat la màquina de fer faules al límit de les revolucions i

n'ha mantingut l'agulla indicadora incrustada a la zona vermella.

A priori, l'especulació provocada per la informació de la coberta i la contracoberta fa pensar que *Infidels a la pàtria* és el resultat de mesclar el submarí a les estovalles que va idear Joan Barril (a.c.s.) i l'amant bilingüe que va elaborar Juan Marsé, però la realitat escrita esbudella l'especulació. Els protagonistes de la novel·la són l'Ernest Audaç, president de Catalunya i posseïdor d'un entreuix que més que el corn de l'abundància sembla un ramat de nyus del Serengueti de l'abundància, i la Carmela Ramírez, que hom no es pot estar d'imaginar com una mena de Frankenstein elaborada a base d'Inés Arrimadas, Alícia Sánchez Camacho i una exuberant *garota* brasilera amb capacitat de provocar torsions del coll del nivell *nena de l'Exorcista plus*. Ell vindria a ser el príncep blau i ella, la noia toia.

Infidels a la pàtria és, bàsicament, el relat de l'evolució de la història de tots dos basada en la seva capacitat d'exercir un coneixement mutu profund i exhaustiu –en el sentit bíblic de l'expressió–. La seva història l'amaneixen personatges col·laterals que pateixen, en bona part dels casos, els danys que els pertoquen atesa la seva condició. I, amb tot això, l'autor elabora una òpera bufa hiperbòlica, desmesurada, irreal, exagerada, descordada i poca-solta en què el que mana de veritat és l'*animus iocandi*. No pot ser llegida de cap altra manera perquè, com la cèlebre prova del cotó, l'autor no enganya amb el seu text. *

Jordi Panyella ha debutat en novel·la amb una comèdia entre política i eròtica
ANDREU PUIG

INFIDELS A LA PÀTRIA
Jordi Panyella

Editorial:
Capital Books
Barcelona, 2016
Pàgines: 364
Preu: 18,90 euros

Esposa ha publicat una nova novel·la / JOSEP LOSADA

circular en la novel·lística medieval i un dia coneix un noi que li fa viure una aventura de llibre de cavalleries, una aventura dels textos postartúrics precursors del realisme ficcionalitzat de la novel·lística del segle XV. És a dir, de la novel·la que costa tant de trobar ara. Les situacions anecdòtiques són tan típiques com la mateixa expressió, que apareix tan repetida que el lector que no se n'adona és que no pren en consideració la perspectiva que li aconsello: “els típics passos”, “la típica carn de canó”, “la típica posició”. Confirmen que no és accidental sinó una característica de l'estil que perpetra, la reiteració dels demostratius (“aquella presència massissa”, “aquell pany defectuós”, “aquella flonjor al cap”), l'explotació de pleonasmes i superlatius (“es veia deixada,

tancadíssima”, “un rebost equipadíssim”), l'ús desacomplexat del lèxic (“emperadora romana”, “en un tancar i obrir d'ulls”) i de les comparacions i les metàfores (“perquè ell, de mort, no en té ni un pèl”, “jo em volia tornar transparent, com una morta”).

En fi, el lector gaudirà d'aquesta lectura si pren la perspectiva diletant d'aquell qui observa com se'ns empassa el corrent de la modernor descurada, que és aquella que perpetra com a col·loquial el desori dels pronoms (“El primer carregava una corda d'escalar a l'espatlla i quatre mosquetons. N'hi va donar dos al seu company”, “li vaig preguntar a la Raquel”, en concomitència amb els “que s'arraïmen [sic] a la barra” d'un bar per prendre una cervesa i es deixen “hissar” [sic] en una furgoneta. *

EL DIA DEL CÉRVOL
Marina Espasa

Editorial: L'Altra
Barcelona, 2016
Pàgines: 208
Preu: 17,20 euros